Üstün Zekal? Çocu?u Olan Ebeveynlerin Fark?ndal?klar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üstün Zekal? Çocu?u Olan Ebeveynlerin Fark?ndal?klar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32324

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üstün Zekal? Çocu?u Olan Ebeveynlerin Fark?ndal?klar? Ölçe?i (ÜZCEOEÖ), ebeveynlerin üstün zekal? çocuklar?n?n özel ihtiyaçlar?, geli?imsel zorluklar? ve onlara yönelik sergiledikleri genel ebeveynlik tutumlar? hakk?ndaki bilinç düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle demokratik, otoriter, a??r? koruyucu ve izin verici gibi farkl? ebeveynlik boyutlar?ndaki fark?ndal?k düzeylerini belirleyerek, bu özel popülasyonun ebeveynlerine yönelik rehberlik ve destek programlar?n?n temelini olu?turmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik de?erleri sergileyen bir ölçek geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür.

Anahtar Kelimeler

Üstün Zeka, Ebeveyn Fark?ndal???, Ebeveynlik Tutumlar?, Psikolojik Ölçek, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik

Yazarlar

Nüket, A., Konik, A. K.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, üstün zekal? çocuklara sahip olan ebeveynlerin, çocuklar?n?n potansiyelini destekleme, duygusal ve sosyal geli?imlerini yönlendirme ve özel yetenek alanlar?na uygun davranma konusundaki mevcut fark?ndal?k düzeylerini ve bask?n ebeveynlik tutumlar?n? sistematik olarak de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, ebeveynlerin hangi tutumlar? (örne?in, demokratik veya otoriter) daha yo?un sergiledi?ini belirlemeye yard?mc? olur.

Yap?

Üstün Zekal? Çocu?u Olan Ebeveynlerin Fark?ndal?klar? Ölçe?i, ebeveynlik tutumlar?n?n dört temel alt boyutunu ölçen çok boyutlu bir yap?y? temel al?r. Bu boyutlar, üstün zekal? çocuklar?n yeti?tirilmesinde kritik rol oynayan farkl? yakla??mlar? temsil eder:

Demokratik Boyut: Çocu?un özerkli?ini destekleyen, kar??l?kl? sayg?ya dayal? ve aç?k ileti?imi te?vik eden tutumlar? ölçer.
Otoriter Boyut: Yüksek kontrol, kat? kurallar ve ebeveynin mutlak otoritesine dayanan tutumlar? ölçer.
A??r? Koruyucu Boyut: Çocu?un risk almas?n? engelleyen, ba??ms?zl???n? k?s?tlayan ve a??r? ilgi gösteren tutumlar? ölçer.
?zin Verici Boyut: Dü?ük beklenti, az kontrol ve çocu?a s?n?rs?z özgürlük tan?yan tutumlar?

ARABPSYCHOLOGY.COM

ölçer.

Ölçek, ebeveynlerin bu tutumlar hakk?ndaki fark?ndal?klar?n? belirleyerek, üstün zekal? çocu?a yönelik en uygun destekleyici çevrenin olu?turulmas?na ???k tutar.

Geçerlik

Ölçek, yap? geçerli?ini destekleyen analizler sonucunda dört faktörlü yap?n?n ebeveynlik tutumlar?n? de?erlendirmede yeterli oldu?unu göstermi?tir. Elde edilen sonuçlara göre, ölçekten al?nan yüksek puanlar ilgili alt boyuta ait ebeveynlik tutumunun **bask?n** oldu?unu i?aret ederken, dü?ük puanlar ise o ebeveynlik tutumunun **zay?f** oldu?unu göstermektedir. Geçerlik analizleri, ölçe?in ebeveynlerin çocuklara yönelik tutumlar?n? de?erlendirmede yeterli düzeyde psikometrik özelliklere sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, kabul edilebilir iç tutarl?l?k düzeylerini ortaya koymu?tur. Madde analizi öncesinde hesaplanan genel Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s? 0,660 olarak belirlenmi? ve ölçe?in güvenilir oldu?u sonucuna var?lm??t?r. Ayr?ca, ölçe?in alt boyutlar? için yap?lan güvenirlik analizleri spesifik olarak a?a??daki de?erleri vermi?tir:

Demokratik Boyut için: 0.83
Otoriter Boyut için: 0.76
A??r? Koruyucu Boyut için: 0.75
?zin Verici Boyut için: 0.74

Bu de?erler, sosyal bilimler ara?t?rmalar?nda kabul edilebilir güvenirlik s?n?rlar?n?n üzerinde olup, ölçe?in tutarl? ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, ebeveyn fark?ndal??? yap?s?n? olu?turan temel boyutlar? belirlemek amac?yla faktör analizleri (büyük olas?l?kla Aç?mlay?c? Faktör Analizi, AFA) kullan?lm??t?r. Analizler sonucunda, ölçe?in teorik çerçevesiyle uyumlu olan ve ebeveynlik tutumlar?n?n dört ana bile?enini temsil eden dört alt boyut (demokratik, otoriter, a??r? koruyucu ve izin verici) ortaya ç?km??t?r. Bu faktör yap?s?, ebeveynlerin üstün zekal? çocuklar?na yönelik yakla??mlar?ndaki karma??k örüntüleri ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rm??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üstün Zekal? Çocu?u Olan Ebeveynler

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Ebeveynler)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, üstün zekal? oldu?u belirlenmi? çocuklar?n ebeveynlerinin kat?l?m?yla geli?tirilmi? ve standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-Report). Ebeveynlerden, üstün zekal? çocuklar?na yönelik dü?ünce ve davran??lar?na ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Derecelendirme Kullan?lmaktad?r:

Hiç Kat?lm?yorum: 1
Kat?lm?yorum: 2
Karars?z?m: 3
Kat?l?yorum: 4
Tamamen Kat?l?yorum: 5

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Tutumlar?, Üstün Yetenek, Çocuk Psikolojisi, Fark?ndal?k Ölçe?i, Psikometri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayça Köksal Konik

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: aycakoksal@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? tarihe ait kurumsal adres bilgisi gereklidir (Kaynakta belirtilmemi?tir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2018

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ücret bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Nüket, A., ve Konik, A. K. (2018). Üstün Zekal? Çocuklar? Olan Ebeveynlerin Fark?ndal?klar?: Bir ölçek geli?tirme çal??mas?. *Milli E?itim Dergisi. 47*(220), 79-104.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ustun-zekali-cocugu-olan-ebeveynlerin-farkindaliklari-toad.pdf

Üstün Zekal? Çocu?u Olan Ebeveynlerin Fark?ndal?klar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM